

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія іноземних мов

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов

«11» _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА

для студентів

спеціальності 081 Право

освітнього рівня молодший спеціаліст

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	1261/19
(підпис)	(прізвище, ініціали)
«	» 20 19 р.

Київ – 2019 рік

Розробник: Лахно Віта Олександрівна, викладач циклової комісії іноземних мов Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол від « 29 » серпня 20 19 року № 1

Голова циклової комісії ОК О.С. Калашник

Робочу програму перевірено

« 30 » серпня 2019 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи ЗЛГ З.Л. Гейхман

Заступник директора з навчальної роботи ЯВК Я.В. Карлінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4,5 / 72	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	2,5	2
Обсяг годин, в тому числі:	40	32
Аудиторні	36	28
Модульний контроль	4	4
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота		
Форма семестрового контролю		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння основами елементарної граматики латинської мови юридичних текстів, вмінням читати і перекладати із словником оригінальні юридичні тексти, практично користуватися юридичною термінологією; підготовка майбутніх юристів на основі знання латинської мови до сприйняття спеціальних юридичних дисциплін, читання правознавчої літератури і розуміння міжнародної наукової та правової термінології.

Завдання: засвоїти граматичний матеріал латинської мови, оволодіти базовим лексичним запасом, особливо загальноновизнаними латинськими афоризмами, висловлюваннями, термінами, а також сформулювати загальні уявлення про давньоримську цивілізацію та культуру, знати прізвища та твори видатних римських юридичних, політичних діячів та ораторів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студентів мають бути сформовані наступні компетентності:

- знання основних граматичних категорій частин мови;
- володіння базовим лексичним запасом виразів повсякденного та науково обігу;
- знання порядку слів у простому та складному реченнях;
- знання крилатих виразів та юридичної термінології;
- знання видатних римських правових діячів та назви їх творів;
- володіння міжнародною науковою та правовою термінологією, а також фразеологією, щоб свідомо використовувати їх у своїй професійній діяльності;
- вміння складати прості, складносурядні та складнопідрядні речення;
- вміння читати та перекладати юридичні тексти.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент:

- вміє складати прості та складні речення, правильно оперуючи граматичними категоріями частин мови;
- може вільно користуватися базовим лексичним запасом виразів повсякденного та науково обігу;
- володіє знаннями крилатих виразів та юридичної термінології;
- здатен представити основних видатних римських правових діячів та назви їх творів;
- володіє міжнародною науковою та правовою термінологією, а також фразеологією, щоб свідомо використовувати їх у своїй професійній діяльності;
- вміє читати та перекладати юридичні тексти.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л.		пр.	мкр	
1	2	3	4	5
<i>Змістовий модуль 1. Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>				
Тема 1. Латинський алфавіт. Правила вимови та наголосу. Поділ слів на склади. Довгота та короткість складу.	4	2	2	
Тема 2. Загальні відомості про частини мови. Дієслово, його граматичні категорії. Часи системи інфекта. Наказовий спосіб.	8	2	6	
Тема 3. Іменник, його граматичні категорії. Перша та друга відміни іменників.	4	2	2	
Модульна контрольна робота 1.	2			2
Разом за змістовим модулем 1.	18	6	10	2
<i>Змістовий модуль 2. Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>				
Тема 1. Прикметники першої та другої відміни. Прикметники третьої відміни.	4	2	2	
Тема 2. Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники.	4	2	2	
Тема 3. Ступені порівняння прикметників і прислівників.	4	2	2	
Тема 4. Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники.	4	2	2	
Тема 5. Числівник. Творення, відмінювання числівників. Синтаксис числівників.	4	2	2	
Модульна контрольна робота 2.	2			2
Разом за змістовим модулем 2.	22	10	10	2
Разом за 1 семестр	40	16	20	4
<i>Змістовий модуль 3. Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>				
Тема 1. Часи системи перфекта активного стану.	4	2	2	
Тема 2. Дієприкметники минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта.	4	2	2	
Тема 3. Відмінювання дієслова ferre. Неправильні дієслова.	4	2	2	
Модульна контрольна робота 3.	2			2
Разом за змістовим модулем 3.	14	6	6	2
<i>Змістовий модуль 4. Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>				
Тема 1. Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo.	4	2	2	
Тема 2. Синтаксичний зворот Ablativus absolutus.	4	2	2	
Тема 3. Віддієслівні іменні форми. Герундій та герундив.	4	2	2	

1	2	3	4	5
Тема 4. Відмінювання дієслова іге. Недостатні дієслова. Безособові дієслова.	4	2	2	
Модульна контрольна робота 4.	2			2
Разом за змістовим модулем 4.	18	8	8	2
Разом за 2 семестр	32	14	14	4
Разом за навчальним планом	72	30	34	8

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Латинський алфавіт. Правила вимови та наголосу. Поділ слів на склади. Довгота та короткість складу.

Місце латинської мови серед інших індоєвропейських мов. Завдання курсу. Правила написання власних імен. Латинський алфавіт. Правила вимови: голосні, приголосні. Буквсполучення. Дифтонги. Складоподіл. Довгота та короткість складу. Правила наголосу.

Основні поняття теми: алфавіт, буквсполучення, голосний звук, дифтонг, довгота складу, короткість складу, наголос, приголосний звук, склад.

Тема 2. Загальні відомості про частини мови. Дієслово, його граматичні категорії. Часи системи інфекта. Наказовий спосіб.

Латинська мова – мова флективного типу. 10 частин мови. Дієслово. Граматичні категорії часу, особи, числа, способу, стану. Неособові форми дієслова. Основні форми дієслова (словникові форми). Три основи латинського дієслова. Форми, утворені від різних основ дієслова. Чотири дієвідміни латинського дієслова.

Основні поняття теми: граматична категорія, дієвідміна, інфінітив, неособова форма, основа, особова форма, спосіб, стан, флективний тип мов.

Тема 3. Іменник, його граматичні категорії. Перша та друга відміни іменників.

Словникова форма іменника. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна. Перша відміна іменників. Правила відмінювання прикметників, займенників на –а. Друга відміна іменників.

Основні поняття теми: відміна, відмінок, граматична категорія, словникова форма.

Використані джерела: [1], [3].

Змістовий модуль 2. Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Прикметники першої та другої відміни. Прикметники третьої відміни.

Групи прикметників. Прикметники першої і другої відміни. Прикметники третьої відміни. Правила відмінювання прикметників трьох закінчень, двох закінчень та одного закінчення. Дієприкметники теперішнього часу дійсного стану.

Основні поняття теми: голосний тип, дієприкметник, прикметник, приголосний тип третьої відміни іменників, словникова форма.

Тема 2. Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники.

Розряди займенників. Правила відмінювання особових займенників. Особливості латинських присвійних займенників. Відмінювання займенникових прикметників. Категорії прислівників. Самостійні прислівники. Похідні прислівники: правила творення та відмінювання.

Основні поняття теми: займенник, займенниковий прикметник, зворотній займенник, особовий займенник, похідний прислівник, присвійний займенник, самостійний прислівник, суплетивна форма.

Тема 3. Ступені порівняння прикметників і прислівників.

Три ступені порівняння прикметників та прислівників: початковий, вищий, найвищий. Спосіб творення та особливості відмінювання прикметників вищого ступеня *gradus comparativus*. Спосіб творення та особливості відмінювання прикметників вищого ступеня *gradus superlativus*. Виключення. Суплетивні ступені порівняння прикметників. Неповні ступені порівняння. Суплетивні ступені порівняння прислівників. Абсолютні ступені порівняння. Синтаксис відмінків при ступенях порівняння прикметників.

Основні поняття теми: абсолютні ступені порівняння, вищий ступінь порівняння, найвищий ступінь порівняння, неповні ступені порівняння, суплетивні ступені порівняння.

Тема 4. Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники.

Розряди займенників. Особливості відмінювання вказівних, означальних, питальних, неозначених, відносних, заперечних займенників.

Основні поняття теми: відносний займенник, вказівний займенник, заперечний займенник, неозначений займенник, означальний займенник.

Тема 5. Числівник. Творення, відмінювання числівників. Синтаксис числівників.

Розряди числівників. Кількісні, порядкові, дробові числівники, числівникові прислівники. Творення числівників. Відмінювання числівників. Синтаксис числівників. Визначення календарних дат. Переведення римських дат на сучасні. Основні грошові одиниці римлян. Міри ваги, довжини та площі.

Основні поняття теми: дробові числівники, кількісні числівники, порядкові числівники.

Використані джерела: [1], [3].

Змістовий модуль 3. Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Часи системи перфекта активного стану.

Алгоритм творення дієслів системи перфекта активного стану. *Perfectum indicativi activi*. *Plusquamperfectum indicativi activi*. *Futurum II indicativi active*. Перфектні часи дієслів *esse* та *posse*.

Основні поняття теми: активний стан дієслів, доконаний вид, перфект, плюсквамперфект, футурум.

Тема 2. Дієприкметники минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта.

Три форми дієприкметників латинської мови. Алгоритм творення дієприкметників. Пасивна форма часів перфекта. Perfectum indicativi passivi. Plusquamperfectum indicativi passivi. Futurum II indicativi passivi. Основні форми відкладних дієслів. Напіввідкладні дієслова.

Основні поняття теми: відкладні дієслова, доконаний вид, напіввідкладні дієслова, пасивний стан дієслів, перфект, плюсквамперфект, регулярні дієслова, футурум.

Тема 3. Відмінювання дієслова ferre. Неправильні дієслова.

Особливості творення дієслів часів системи перфекта. Особливості відмінювання дієслова ferre. Неправильні дієслова: особливості відмінювання.

Основні поняття теми: неправильні дієслова, система перфекта, суплетивна форма.

Використані джерела: [1], [3].

Змістовий модуль 4. Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo.

Синтаксичні звороти латинської мови. Типи інфінітивів. Знахідний з інфінітивом. Називний з інфінітивом. Особливості перекладу синтаксичних конструкцій.

Основні поняття теми: Інфінітивні звороти, підрядне речення, синтаксична конструкція, типи інфінітивів.

Тема 2. Синтаксичний зворот Ablativus absolutus.

Орудний незалежний, або самостійний. Особливості перекладу синтаксичної конструкції.

Основні поняття теми: віддієслівний іменник, підрядне речення, синтаксичний зворот, субстантивований прикметник.

Тема 3. Віддієслівні іменні форми. Герундій та герундив.

Способи творення та особливості використання герундія та герундива. Особливості перекладу віддієслівних іменних форм. Аблятив образу дії.

Основні поняття теми: аблятив образу дії, віддієслівна форма, герундій, герундив, непрямі відмінки.

Тема 4. Відмінювання дієслова ire. Недостатні дієслова. Безособові дієслова.

Особливості словотворення та відмінювання дієслова ire. Дієслова, утворені від ео. Недостатні дієслова. Особливості відмінювання. Безособові дієслова.

Основні поняття теми: безособові дієслова, дієслівні форми, недостатні дієслова.

Використані джерела: [1], [3].

6. Контроль навчальних досягнень

10-12 балів ставиться, якщо студент ґрунтовно засвоїв правила читання латинських букв і буквосполучень, правила наголосу; засвоїв необхідний лексичний мінімум; вільно володіє латинською лінгвістичною терміносистемою; має повні знання граматичного матеріалу з теми, що вивчається, і, як наслідок, вміє точно перекладати усно та письмово з латинської мови за допомогою словника з урахуванням специфіки латинської мови як неживої. При цьому текст може містити 1 – 2 % незнайомих слів, яких немає у навчальному словнику, але про значення яких можна здогадатися за контекстом або за корелятами із сучасних європейських мов.

7-9 балів ставиться, коли студент достатньо засвоїв правила читання латинських букв і буквосполучень, правила наголосу, але у процесі читання іноді припускається незначних помилок у вимові чи наголосі; засвоїв необхідний лексичний мінімум на 90 %; володіє латинською лінгвістичною терміносистемою; має знання граматичного матеріалу з теми, що вивчається, і, як наслідок, вміє перекладати усно та письмово адаптований текст з латинської мови за допомогою словника з урахуванням специфіки латинської мови як неживої, але при цьому може припускатися незначних помилок і, як наслідок, робити не зовсім точний переклад автентичних джерел; на основі засвоєного матеріалу правильно виконує вправи та завдання, що пропонуються викладачем до кожної теми, але може припускатися незначних помилок та огріхів. При цьому студент може сам виправити свої помилки за умови корегуючих питань викладача.

4-6 балів отримує студент, якщо він при читанні робить помилки приблизно у третині текстового матеріалу; має поверхові знання з граматичного матеріалу з теми, що вивчається; і, як наслідок, не вміє робити точний переклад адаптованого тексту, робить грубі помилки при перекладі оригінального тексту (допускає такі помилки, що перекручують зміст висловлювання). У вправах студент припускається досить серйозних помилок (не враховує граматичної форми слова) і не може їх проаналізувати та самостійно виправити.

1-3 бали ставляться, якщо студент має поверхові знання про латинську лінгвістичну терміносистему, не знає більшості правил читання та наголосу; не вміє навіть послідовно переказати теоретичний матеріал за підручником чи текстом лекції, не знайомий із основними законами граматичного ладу латини, виконує менше третини практичних вправ з теми, що вивчається.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Латинська мова»

Разом: 72 год., лекції – 30 год., практичні заняття – 34 год.,
підсумковий контроль – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				
Назва модуля	<i>Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>			<i>Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Дати								
Теми лекцій	Латинський алфавіт. Правила вимови та наголосу. Поділ слів на склади. Довгота та короткість складу.	Загальні відомості про частини мови. Дієслово, його граматичні категорії. Часи системи інфекта. Наказовий спосіб.	Іменник, його граматичні категорії. Перша та друга відміни іменників.	Прикметники першої та другої відміни. Прикметники третьої відміни.	Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники.	Ступені порівняння прикметників і прислівників.	Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники.	Числівник. Творення, відмінювання числівників. Синтаксис числівників.
Теми практичних занять	Часи системи інфекта. Наказовий спосіб.	Прийменник. Синтаксис пасивної конструкції. Дієслово esse. Заперечення.	Третя відміна іменників. Типи (приголосний, голосний, мішаний).	Четверта та п'ята відміни іменників.	Дієслова, складені з esse. Префікси. Дієслово fieri.	Прикметник и першої та другої відміни. Прикметник и третьої відміни.	Ступені порівняння прикметників в і прислівників. Синтаксис відмінків при ступенях порівняння.	Дієприкметники минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта. Відкладні та напіввідкладні дієслова.
Види поточного контролю	Контрольна робота 1			Контрольна робота 2				

Модулі	Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV			
Назва модуля	<i>Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>			<i>Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>			
Лекції	9	10	11	12	13	14	15
Дати							
Теми лекцій	Часи системи перфекта активного стану.	Дієприкметники минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта.	Відмінювання дієслова <i>ferre</i> . Неправильні дієслова.	Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo.	Синтаксичний зворот Ablativus absolutus.	Віддієслівні іменні форми. Герундій та герундив.	Відмінювання дієслова <i>ire</i> . Недостатні дієслова. Безособові дієслова.
Теми практичних занять	Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники.	Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники.	Творення та відмінювання числівників. Синтаксис числівників. Календарні дати. Основні грошові одиниці. Міри ваги, довжини, площі.	Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo.	Умовний спосіб. Форми кон'юнктива. Функції кон'юнктива у незалежних реченнях.	Синтаксис складного речення. Підрядні речення із сполучником cum.	Підрядні речення із сполучником ut (ne). Непряме питання. Умовні підрядні речення.
Види поточного контролю	Контрольна робота 3			Контрольна робота 4			

8. Рекомендована література

Основна

1. Скорина Л.П., Чуракова Л.П. Латинська мова для юристів: Підручник. – К.: Атіка, 2004. – 416 с.
2. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. 500 крилатих висловів. Тексти. Латино-український словник. – К.: «Індоєвропа», 1993. – 320 с.

Додаткова

3. Мисловська Л.В., Пилипів О.Г., Олійник Л.Р. Латинська мова та основи юридичної термінології. – Львів, 2015. – 280 с.
4. Ревак Н.Г., Сулим В.Т. Латинська мова (для неспеціальних факультетів). Підручник. - Вінниця: Нова Книга, 2011. – 440 с.
5. Сафроняк О.В., Волощук В.М., Волощук М.В. Латинська мова. – Львів, 2015. – 457 с.